

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Glos. 15. Non cupidum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

atque litis miſeriam fac vt eſſugias.

3 Plura enim ſunt mala quæ ex litibus oriuntur, earumque prouocatores mali, ſuperbi, & arrogantes cenſentur, nam, vt ait *ſalomon* *Proverb. 11.* Inter ſuperbos ſemper ſunt iurgia. Et *cap. 15.* vir iracundus prouocat rixas, qui patiens eſt, mitigat ſuſcitatas. Et *cap. 17.* Semper iurgia querit malus. Et *cap. 20.* Honor eſt homini, qui ſeparat à contentioniſ, omnes autem ſtulti miſcentur contumeliis. Vnde *Eccleſiaſt. cap. 28.* Abſtine te à lite & minues peccata. Et *ſanctus Auguſtinus tom. 1. reg. 37. & epiſt. 109.* Lites, inquit, aut nullas habeatis, aut quam celerrime finiatis, ne ira creſcat in odium, & iracundiam faciat de feſtula, & animam faciat homicidam. Cætera quæ ad hoc propoſitum conducere poſſunt tradidi in tract. de officio & poteſtate *Episcoporum Allegat. 97.*

S V M M A R I V M.

- 1 Cupiditas qualiter dicatur, offenditur.
- 2 Episcopi & omnes Clerici peruersam habendi voluntatem & amorem fugere & execrari debent.
- 3 Avarus non solum est qui rapit aliena, sed & ille qui cupide seruat sua.
- 4 Avaritia omnium malorum radix.
- 5 Superbia omnium scelerum procreatrix ex nimia pecunia auiditate, & copia nascitur.
- 6 Beneficiorum multitudine se enerantes cupiditatis & auaritie barathro merguntur.
- 7 Dispensatio quando excusabilis, laudabilis, & fidelis dicatur, offenditur.
- 8 sacerdotem nec implicari errore, nec cupiditate vocari oportet.
- 9 Cupiditatem, qui à se non abſcindit, bonorum auctori inherere non valet.

NON CVPIDVM.

GL os. XV.

QUOD ET PORTET quoque Episcopum non eſſe cupidum, quia tales facile à iuſto deuiarent *Gratian. in prin. 43. diſt.* Secundum quoddam cupiditas dicitur tripliciter, quandoque pro auaritia ſecundum quod eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet inordinatus amor habendi diuitias: quandoque prout eſt genus omnium peccatorum, ſecundum quod importat inordinatum appetitum rei temporalis, & hoc includitur in omni peccato, quia eſt conuerſio ad bonum commutabile, ſed ſic non eſt radix, ſed genus omnium peccatorum; aliquando vero dicitur quædam inordinatio animi ad concupiſcendum bona temporalia inordinate, & hæc eſt habitualis paſſio, ſeu pronitas ad paſſionem ex originali peccato relicta, & non peccatum in actu, ſed radix omnium peccatorum, dicitur igitur auaritia radix omnium malorum.

2 Fugiant igitur & execrentur tanquam funeſtam peſtem non ſolum Episcopi, ſed Clerici omnes peruersam habendi voluntatem & amorem, cum alieni

ab argenti cupiditate eſſe debeant, vt dicit *Apoſt.* non turpe lucrum ſectantes; quo fit, ait ibi *Ambroſ.* quando ſub pia profeſſione quaſtui ſtudetur, vt clericus mercaturæ vacet ſibi à Canonibus prohibita ſordidaque obeat officiali gratia, & vinum ac frumentum recondat ad annonæ caritatem: hominis enim vita in opum abundantia non conſiſtit, vt Dominus noſter *Lucæ 12.* admonet his verbis.

3 Videte & cauete ab omni auaritia, quia non in abundantia cuiuſquam vita eius eſt ex his, quæ poſſidet. Neque etiam eo quod quiſque ditior eſt, eo diutius viuit, ſ. *Auguſt. ſerm. 28. de diuerſis* hanc Domini explanans ſententiam, ſic ait. Non ſolum avarus eſt, qui rapit aliena, ſed & ille avarus eſt, qui cupide ſeruat ſua.

4 Pecuniæ, vt habetur *Eccleſiaſt. 10.* obediunt omnia, quo loco ſ. *Ambroſ.* dicit auaritiam, quia omnia mala poteſt admittere, ideo radicem omnium malorum eſſe. Et ex nimia pecuniæ auiditate & copia naſcitur illa omnium ſclerum procreatrix ſuperbia, vt tradit *ſanctus Auguſtinus ſerm. 5. de verb. Domini cap. 9.* Nihil eſt, inquit, quod ſic generent diuitiæ quomodo ſuperbiam, omne pomum, omne granum, omne frumentum, omne lignum habet vermem ſuum, vermis diuitiarum ſuperbia; Auaro, dicitur *Eccleſiaſt. 10.* nihil eſt ſceleſtius; nihil eſt iniquius, quam amare pecuniam, hic enim & animam ſuam venalem habet, ſ. *Ambroſius lib. ſecundo Offic. cap. 25.* Dominus ad Diſcipulos ſuos ait. Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam, quam velut falce pullulantem in pectoribus humanis ſuccidit. Et idem *Ambroſius in Apoſtoli locum 1. ad Timoth. 63.* Nihil, inquit, tam aſperum, tam pernicioſum eſt, quam ſi eccleſiaſticus, maxime qui in ſublimi loco eſt, diuitiis huius ſeculi ſtudeat, &c.

6 Cupiditatis, & auaritie barathro merguntur non ſolum, qui bonorum temporalium auiditate nimia tenentur, ſed etiam illi, qui iuxta ſuum ſtatum habentes quo vitam honeſte tranſigerent ſine Eccleſiæ neceſſitate ſe beneficiorum multitudine onerant, quod prohibet *Concil. Trident. ſeſſione 24. de reſcriptis, cap. 16.* tuti enim non ſunt etiamſi cum illis diſpenſatum fuerit, dummodo ſine vrgenti cauſa fiat: ſ. *Ambroſ. libro tertio de conſiderat. ad Eugenium cap. 4.* Quid inquis prohibes diſpenſare? Non, ſed diſſipare. Non ſum tam rudis, vt ignorem poſitos vos diſpenſatores, ſed in adificationem, non in deſtructionem.

7 Denique queritur inter diſpenſatores, vt fidelis quis inueniatur: vbi neceſſitas vrget excuſabilis diſpenſatio eſt: vbi vtilitas prouocat diſpenſatio laudabilis eſt: vtilitas dico communis non propria. Nam cum nihil horum eſt, non plane fidelis diſpenſatio, ſed crudelis diſſipatio eſt. Vnde *Thom. Caſtip. libr. 1. Apum cap. 19. pag. 6. 7. & 10.* non paucos plura beneficia poſſidentes infeliſſima morte extinctos, & ſe idcirco damnatos eſſe commemorantes allegat.

8 Virum Catholicum, inquit *ſanctus Leo epiſtola quinquageſima prima*, relatus in *cap. virum 47. diſtinct.* & præcipue Domini Sacerdotem, ſicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate violari, dicente ſancta Scriptura. Poſt concupiſcentias ſuas non eas. Mens enim potentia auida nec abſtinere nouit à vetitis, nec gaudere conceſſis; nec pietati adhibere conſenſum. Et *ſanctus Gregorius*

libro septimo epistola no. relatus in cap. bonorum 47. distinet. ita ait.

9 Bonorum auctori inhaerere aliter non valeamus, nisi cupiditatem a nobis quae omnium malorum radix est, abscindamus. Et libro secundo epistola vigesima quinta ad Iohannem Episcopum Squilatinum in fine. Admonemus fraternitatem tuam ut in commissis sibi animabus solerter inuigilet, & animatum magis lucris, quam commodis vitae praesentis intendat. Et lib. 12. epist. 6. Archidiaconum Florentinum ob tenacitatem Episcopatus indignum iudicauit.

S Y M M A R I U M.

- 1 Domum suam diligenter Episcopi gubernare debent.
- 2 Extrema duo cauere debet Pastor, ne aut exterioribus curis nimis deditus ab intimis corruat, aut solis interioribus occupatus, quae foris debet proximis non impendat.
3. num. 3.
- 4 Episcopus debet esse sollicitus ad orationem.
- 5 Familiars Episcopi quomodo edocendi, ostenditur.
- 6 Familiars Episcopi conuenit ut sint viri spirituales.
- 7 Boni in consilio, obsequio, ac contubernio habendi.
- 8 Familiars si non sunt spirituales non diligunt te, sed tua.
- 9 Princeps nullum maius indicium bonae mentis potest ostendere, quam ut adiungat sibi viros virtute, & fama celebres.
- 10 Familiars quales debeant habere Episcopi, ostenditur.
- 11 Regimini Ecclesiae argumentum ex dexteritate regimini politici desumitur.

S V A E D O M V I B E N E
p r a e p o s i t u m.

G L O S. XVI.

DILIGENTER, ut inquit *Diuus Bernard.* ad *Eugen.* de *confid.* libr. 4. Episcopi domum suam gubernare debent, noster enim *Apost.* 1. ad *Timoth.* 5. scribens dicit, qui suorum maxime domesticorum curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior. Iure ergo, qui domui suae nescit praesse, in Episcopum ordinari prohibetur, quia, qui in re minima, de qua sibi familiarior debet cura inesse, fidelis non est, quomodo in Ecclesia Dei (ubi tot sunt, & alieni) sollicitam diligentiam adhibebit. Vnde *Hieronymus*, Non enim iustus poluitur ex filiorum vitiis, sed libertas ab *Apostolo* Ecclesiae Principi referuatur, ut talis fiat, qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere, quod tunc fiet, si non erit, quod sibi imputetur, cum enim gressus hominis à Domino dirigantur, nec sunt in homine eius viae, corrigere quidem potest, corrigere autem non valet, pullare potest, non aperire, manus comprimere, non animum mutare. Diligenter gubernare domum tuam, inquit *Diuus Bernardus* de *considerat.* ad *Eugen.* libro quarto, nam ut dicit *Apost.* si quis domui suae

praesse nescit, quomodo Ecclesia Dei diligentiam habebit? Non quod minimis domus tua intendas, cum sis occupatus maximis. Nullo ergo modo implices animum curis rei familiaris, ac rerum tuarum, cum oporteat te habere animum liberum, quem nulla sibi vendicet violenta occupatio: nobilem, quem nulla deorsum trahat indignata affectio: firmum, quem nulla concutiat repentina turbatio: innictum, quem nulla fatiget etiam continua tribulatio: amplum, quem nulla coarctet rei temporalis amissio: Bonum acquirit gradum, ait *Bernardus* *sermon.* 3. de *assumpt.* *Pyrg.* qui bene ministraverit; forte meliorem, qui bene vacauerit Deo; optimum autem, qui perfectus est in vtroque.

2 Duo extrema, ut ait *Gregorius* cauere debet Pastor, ne aut exterioribus curis nimis deditus ab intimis corruat: aut solis interioribus occupatus, quae foris debet proximis, non impendat. Incidentes in primum extremum sunt illi, qui obliuiscuntur se datos esse in Praelatos propter salutem animarum diebus ac noctibus solis curis externis incumbunt. Quod fit, ut interna (quae alios docere debuerat) ignorent: quod etiam fit, ut subditi non perficiant, sed potius in spiritualibus torpeant: quia non habent Pastorem eorum animas ad caelestia subleuantem, & ducem viam perfectionis ostendentem. Si enim a duce itineris erratur, exercitus sequens quomodo pertinet? Hic enim potius terreni iudicis, quam caelestis ducis officium exercens terrenis studiis suis excaecat oculos subditorum. Vnde dominus *Luce* 21. non solum Pastores, sed & omnes admonet dicens. Videte ne grauentur corda vestra in crapula & ebrietate, & curis huius seculi, & *Apostolus* *1. ad Timoth.* 2. Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, &c. Et item. Quae sursum sunt sapite, quae sursum sunt querite, non quae super terram, mortui enim estis, &c. Quod si Episcopi dixerint. Multa nobis secularia negotia commissa sunt: respondet *Gregor.* in *Pastor.* part. 2. cap. 7. adducens illud nostrum *Apost.* 1. ad *Corinth.* 6. Secularia iudicia, si habueritis, contemptibiles, qui sunt in Ecclesia illos constituite ad iudicandum, ut scilicet illi in terrenis & secularibus negotiis occupentur, qui penetrare in cetera nequeunt. Ideo merito *Iethro* arguebat *Moysem*, quia terrenis populi negotiis, labore seruiebat, nimio consulens ut ad iurgia dirimenda alios constitueret iudices, ut ipse liberius vacaret arcanis caelestibus cognoscendis ad populum erudiendum. Igitur à subditis inferiora gerenda sunt, à Rectoribus summa cogitanda, ut scilicet oculum, qui providendis gressibus praeminet, cura pulueris non obscureret; pedum namque est puluere inuolui; monstruosum autem est, quod caput (id est Pastor) ad puluerem recuruetur, & cum eo inuoluatur. Et de his Pastoribus dicitur. Quomodo obscuratum est aurum, &c. Et lapides Sanctuarij dispersi sunt in medio platearum, id est in latitudine negotiorum terrenorum reliquentes secreta Sanctuarij. Igitur concludit *Gregorius* ubi proxime, secularia negotia aliquando ex compassione toleranda sunt, nunquam vero ex amore requirenda: ne cum mentem diligentis aggrauant hanc suo vitam pondere ad ima de caelestibus mergant. Ideo semper cauendum Pastoribus, ne dum temporali sollicitudini incaute deseruiunt, & vehementer